

Riedsútstel

Ried	: 18 februari 2021
Agindapunt	: Vult de griffie in
Status	: BESLUITVORMEND
Program	: 7 – Volksgezondheid en milieu
Eardere behandeling	: 10-09-2020, 17-09-2020, 19-11-2020
Portefúljehâlder	: dhr.A. Bouwman
Amtner	: Freek Apperloo
Taheakke	: Bijlage 1 - Duurzaamheidsagenda Tytsjerksteradiel Bijlage 2 - Transitievisie warmte (warmtevisie) Bijlage 3 - Vraag- en antwoordlijst Bijlage 4 - Infographic warmtetransitie Bijlage 5 - Infographic duurzaamheidsagenda Bijlage 6 - RKC-rapport Raad weten met energie
Presintaasje Iepen Poadium	: Ja (10-09-2020)
Saaknûmer	: Z2020-08680 / S2021-01173

Underwerp

Duurzaamheidsagenda, Transitievisie Warmte en RKC-rapport Energietransitie

Wy stelle jo foar te besluten om:

de duurzaamheidsagenda Tytsjerksteradiel en transitievisie warmte (warmtevisie), inclusief de beleidskaders zonnepanelen versus bomen en zonneladder, vast te stellen.

Koarte gearfetting

De raad wordt voorgesteld om de duurzaamheidsagenda Tytsjerksteradiel en transitievisie warmte (warmtevisie), inclusief de beleidskaders zonnepanelen versus bomen en zonneladder, vast te stellen en hiermee te focussen op energiebesparing en ondersteuning van duurzame mienshipsinitiatieven. Ten behoeve van energiebesparing en het stimuleren van zon op dak is een grote rol weggelegd voor het gemeentelijk Energieloket. Ook willen we door het inzetten van energiecoaching meer ondersteuning bieden aan minima en huurders om te verduurzamen. Eveneens speelt de duurzaamheidsagenda in op de uitkomsten van het rekenkameronderzoek naar energietransitie. Daarom wordt er voor de uitvoering aanvullend budget voor formatie Energieloket gevraagd.

Foech ried /kolleezje:

De raad heeft een kaderstellende rol bij de vaststelling van de duurzaamheidsagenda. Na vaststelling is het aan het college om uitvoering te geven aan het programma in de duurzaamheidsagenda.

Ynlieding en Histoarje

Op 17 april 2019 heeft de raad de startnotitie duurzaamheidsagenda vastgesteld. Op basis van deze startnotitie is in samenwerking met de gemeente Achtkarspelen, een concept duurzaamheidsagenda en een concept warmtevisie opgesteld. Met de

duurzaamheidsagenda wordt invulling gegeven aan de gemeentelijke duurzaamheidsambities. Daarnaast vloeit uit het Klimaatakkoord voort dat iedere gemeente uiterlijk in 2021 een warmtevisie vastgesteld dient te hebben. Op 10 september 2020 (Iepen Poadium), 17 september 2020 (informerend) en 19 november (opiniërend) zijn de concept duurzaamheidsagenda en concept warmtevisie reeds in raadsbijeenkomsten behandeld. Het rekenkamerrapport "Raad weten met energie" is in het Iepen Poadium van 6 oktober 2020 aan de raad gepresenteerd en samen met de concept duurzaamheidsagenda op 19 november 2020 opiniërend behandeld. Naar aanleiding van de opiniërende raadsbehandeling is voor Tytsjerksteradiel een aparte duurzaamheidsagenda opgesteld en de warmtevisie bijgewerkt.

Naar aanleiding van de opiniërende raadsbehandeling is de ambitie om energieneutraal te worden uitgediept en toegespitst op zaken binnen de directe invloedssfeer van de gemeente. De focus wordt gelegd bij het duurzaam opwekken van energie die we in onze woningen, bedrijven en voor ons vervoer gebruiken. De benodigde duurzame energie voor de grootschalige industrie binnen onze gemeente laten we binnen deze ambitie buiten beschouwing. Dit is ook in lijn met Regionale Energie Strategie (RES), waarbinnen de opgave voor de industrie ook buiten beschouwing is gelaten. Ontwikkelingen ten behoeve van verduurzaming van industrie zullen hoofdzakelijk landelijk, onder andere vanuit de klimaattafel industrie, en internationale ontwikkelingen moeten komen. De opgave voor de gemeente is hiermee kleiner geworden en de haalbaarheid om in 2040 energieneutraal te zijn reëel.

Ook heeft de raad nadrukkelijk gevraagd om te zoeken naar de delicate balans tussen het waardevolle landschap van de gemeente en de opgave van de energietransitie. Voor het vinden van de balans is de zonneladder opgesteld. Om deze op een goede wijze ten uitvoering te brengen waarbij er recht wordt gedaan aan de voorwaarden van de zonneladder worden er sinnetafels georganiseerd. Samen met inwoners, energiecoöperaties en landschapsarchitecten onderzoeken we wat de energievraag per dorp is en hoe aan de hand van het doorlopen van de ladder deze duurzaam ingevuld kan worden. Eerst wordt er ingezoomd op de potentie van zon op daken en erven in het dorp en het buitengebied, vervolgens bepalen we per trede van de ladder welk deel van de restopgave daarmee ingevuld kan worden. Mocht er zon op gronden in het buitengebied nodig zijn, dan wordt in de Sinnetafel ook met het dorp bekeken waar dit zou kunnen. Op deze manier willen we op een zeer zorgvuldige manier omwonenden en belanghebbenden vroegtijdig en actief betrekken en waarborgen dat zonnevelden in het buitengebied alleen worden aangelegd als hier echt verlet van is. De besluitvorming over daadwerkelijke realisatie van een zonnepark ligt altijd bij de raad, middels een verklaring van geen bedenkingen. De zonneladder is opgenomen in bijlage 2 van de duurzaamheidsagenda.

Daarnaast zijn de stukken geredigeerd, diverse cijfers bijgewerkt, evenals de communicatiestrategie en financiën. Op het gebied van biodiversiteit en Operatie Steenbreek zetten we in op bewustwording en willen we gaan werken met een financiële bijdrage voor mienskipinitiatieven. Tot slot willen we door het inzetten van energiecoaching meer ondersteuning bieden aan minima en huurders om te verduurzamen.

Te berikken effect

Met de vaststelling van de duurzaamheidsagenda Tytsjerksteradiel, met daarbij de warmtevisie als onderdeel van deze duurzaamheidsagenda evenals de beleidskaders zonnepanelen versus bomen en de zonneladder, wordt een concrete doorvertaling gemaakt van gemeentelijke duurzaamheidsambities. Ten behoeve van energiebesparing en het stimuleren van zon op dak is hierbij een grote rol weggelegd voor het gemeentelijk Energieloket. Ook wordt ingezet op de energiecoaching van minima. Met de dorpen in Tytsjerksteradiel gaan we aan de slag met de Zonneladder. We kiezen voor de aanpak van Sinnetafels. Samen met bewoners, energiecoöperaties en

landschapsarchitecten onderzoeken we wat de energievraag per dorp is en hoe we deze duurzaam kunnen invullen.

Argumenten

- 1. Invulling wordt gegeven aan gemeentelijke duurzaamheidsambities*
In de duurzaamheidsagenda wordt een concrete doorvertaling gemaakt van de duurzaamheidsambities zoals verwoord in het coalitieakkoord. Eveneens is input vanuit eerdere raadsbehandelingen van de duurzaamheidsagenda verwerkt in de stukken.
- 2. Met de duurzaamheidsagenda wordt ingespeeld op landelijke en provinciale doelstellingen en verplichtingen*
Met de duurzaamheidsagenda wordt ingespeeld op doelstellingen en verplichtingen vanuit bijvoorbeeld het Klimaatakkoord en de Klimaatwet. Uit het Klimaatakkoord vloeit bijvoorbeeld voort dat iedere gemeente uiterlijk in 2021 een warmtevisie dient vast te stellen. Eveneens dienen gemeenten een Energieloket te hebben. Daarnaast verlangt bijvoorbeeld de provincie Fryslân van gemeenten om een zonneladder vast te stellen.
- 3. De duurzaamheidsagenda biedt ruimte voor bijsturing*
De voorgestelde aanpak biedt ruimte om bij te sturen en de koers waar nodig aan te passen. Zo wordt voorgesteld om de duurzaamheidsagenda in 2024 te evalueren en dient de warmtevisie iedere 5 jaar geactualiseerd te worden. Specifiek voor de warmtevisie wordt in 2022 bepaald of de uitvoering in de daaropvolgende jaren voortgezet wordt.
- 4. De duurzaamheidsagenda speelt in op het rekenkameronderzoek naar energietransitie*
Met de duurzaamheidsagenda wordt ingespeeld op de uitkomsten van het rekenkameronderzoek "raad weten met energie". De aanbevelingen zijn overgenomen en verwerkt in de duurzaamheidsagenda. De focus ligt zoveel mogelijk bij zaken waar de gemeente invloed op heeft. Hierbij wordt onder andere aandacht gegeven aan landschap, mienskip en financiën. Met andere woorden: het besef dat draagvlak, een goede inpassing in het landschap en betaalbaarheid, dan wel de verdien capaciteit en de eerlijke verdeling daarvan, cruciaal zijn voor het slagen van de energietransitie. Ook de kritische kanttekening van de rekenkamer met betrekking tot de ambitie energieneutraal in 2040 hebben wij opgepakt. Zoals hierboven gemeld hebben wij de ambitie hebben binnen onze directe invloedssfeer geplaatst. Eveneens wordt ingezet op intensievere monitoring van gemeentelijke duurzaamheidsontwikkelingen.

Alternativen

Afzien van vaststelling met als consequentie dat aan verschillende ambities en verplichtingen geen invulling gegeven wordt.

Kanttekenings / risico's

- 1. Beperkte efficiency in vervolgproces en uitvoering*
De duurzaamheidsagenda Tytsjerksteradiel, inclusief warmtevisie, is in een gezamenlijk traject van Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel tot stand gekomen. Uiteindelijk is voor beide gemeenten een aparte duurzaamheidsagenda opgesteld. Echter is het programma op korte termijn op hoofdlijnen gelijk en de warmtevisie is een gezamenlijk stuk. Wanneer de twee gemeenteraden uiteindelijk op gezamenlijk ontwikkelde beleidsterreinen verschillende keuzes maken, wordt gezamenlijke uitvoering lastig. Dit heeft mogelijk gevolgen voor de efficiency in de uitvoering en de kosten.

2. *Ontbreken voldoende structurele (financiële) middelen*

Vooralsnog ontbreekt het aan significante en structurele bijdragen vanuit het Rijk om een lokale doorvertaling van wet- en regelgeving, Rijksdoelstellingen en het Klimaatakkoord te maken. Daarnaast zijn er binnen de eigen organisaties forse financiële uitdagingen. Dit houdt in dat alleen met aanvullende rijksmiddelen vanaf 2023 verdere uitvoering kan worden gegeven aan de warmtevisie.

3. *Ontbreken voldoende operationele capaciteit*

Het uitvoering geven aan opgaven die voortvloeien uit het Klimaatakkoord vragen om een aanzienlijke (personele) inzet (zowel intern als extern). Momenteel wordt op landelijk niveau onderzoek gedaan naar de uitvoeringskosten van het Klimaatakkoord. Enerzijds zijn de kosten hiervan een risico, anderzijds vormt het onvoldoende beschikbaar zijn van voldoende gekwalificeerde arbeidskrachten een risico. Voor onze organisaties is het op duurzaamheid een forse uitdaging om voldoende gekwalificeerd personeel te vinden en vast te houden.

Finânsjes

Duurzaamheidsbudgetten

Binnen het thema energietransitie wordt grotendeels gebruikgemaakt van bestaande budgetten voor duurzaamheid en specifiek voor de warmtetransitie (aardgasvrije buurten en dorpen) wordt voor de jaren 2021 en 2022 aanspraak gemaakt op middelen die hiertoe vanuit het Rijk zijn uitgekeerd. In 2022 vindt besluitvorming plaats, indien mogelijk in de kadernota, over de continuering van de uitvoering van de warmtevisie. Na 2022 is de inzet binnen de warmtetransitie afhankelijk van (nieuwe) rijksbijdragen dan wel de mogelijkheid om eventueel aanspraak te kunnen maken op fondsen en subsidies (bijvoorbeeld landelijk en Europees). Mochten er geen aanvullende (rijks)middelen komen, dan zal de uitvoering stopgezet worden. De rijksbijdrage is leidend qua uitvoering. Binnen de andere thema's binnen de duurzaamheidsagenda wordt in een enkel geval gebruikgemaakt van bestaande duurzaamheidsbudgetten.

Op het gebied van biodiversiteit en Operatie Steenbreek wordt een beperkte inzet beoogd waarbij een financiële bijdrage vanuit bestaande duurzaamheidsmiddelen aan mienskipsinitiatieven, zonder vakspecialistische ondersteuning vanuit de gemeente, mogelijk is.

Aanvullende dekking gemeentelijk Energieloket

Aanvullende dekking is benodigd voor het bieden van ondersteuning en concrete duurzaamheidsregelingen aan onze mienskip vanuit het gemeentelijk energieloket. Bijvoorbeeld voor het stimuleren van energiebesparing en zon op dak. Van gemeenten wordt verlangd om een energieloket te hebben. Om de dienstverlening van het energieloket structureel te kunnen continueren en om daarmee invulling te kunnen geven aan een brede aanpak voor energiebesparing is het noodzakelijk om de dienstverlening van het Energieloket grotendeels in haar huidige omvang voort te zetten. Structureel is hiervoor 1,14 fte per gemeente noodzakelijk. Hiermee wordt ook voldaan aan de vereiste om als gemeente in een energieloket te voorzien. Voor 0,33 fte is reeds structurele dekking. Voor de resterende 0,81 fte (€63.000) is het college voornemens om een integrale afweging te maken via de kadernota.

Ynwenners- en oerheidspartisipaasje

Onze inwoners, bedrijven en andere organisaties zijn belangrijke gesprekspartners bij de totstandkoming van de duurzaamheidsagenda en de warmtevisie. Betrokkenheid blijft ook van wezenlijk belang. In de communicatiestrategie die hiervoor is opgesteld, staat omschreven hoe de mienskip betrokken wordt bij de uitvoering van de duurzaamheidsagenda en de warmtevisie.

Kommunikaasje

De overgang naar een duurzamere gemeente is ingrijpend en dit kunnen we als gemeente niet alleen. Dit doen we samen met onze inwoners, bedrijven, organisaties en andere samenwerkingspartners. Naast het proces van de duurzaamheidsagenda en de warmtevisie speelt ook de Regionale Energiestrategie (RES) een belangrijke rol. We hebben dus te maken met verschillende communicatiesporen waarbij het belangrijk is om het voor onder andere onze inwoners overzichtelijk te houden en de samenhang uit te leggen. In de communicatiestrategie die hiervoor is opgesteld, staat omschreven hoe de mienskip betrokken wordt bij de uitvoering van de duurzaamheidsagenda en de warmtevisie.

Yntegraliteit

Duurzaamheid en ook specifiek energietransitie zijn integrale beleidsontwerpen en derhalve nauw verknoopt met andere beleidsterreinen.

Previsje

n.v.t.

Gearwurking

De concept duurzaamheidsagenda en de concept warmtevisie zijn opgesteld als een gezamenlijk product van beide gemeenten. In Achtkarspelen wordt een enigszins vergelijkbaar besluitvormingsproces doorlopen.

Ferfolchtrajekt

Na vaststelling van de duurzaamheidsagenda wordt gestart met de uitvoering. Met betrekking tot het Energieloket, is het college voornemens om een integrale afweging te maken via de kadernota. In 2022 vindt besluitvorming plaats, indien mogelijk in de kadernota, over de continuering van de uitvoering van de warmtevisie.

Evaluasje

De duurzaamheidsagenda wordt in 2024 geëvalueerd en de warmtevisie dient iedere 5 jaar geactualiseerd te worden. Specifiek voor de warmtevisie wordt in 2022 bepaald of de uitvoering in de daaropvolgende jaren voortgezet wordt.

Burgum, (**datum collegebesluit invullen**)

Het college van burgemeester en wethouders van Tytsjerksteradiel,
secretaris burgemeester

mw. H.M. van Gils

dhr. drs. L.J. Gebben

Riedsbeslút

De raad van de gemeente Tytsjerksteradiel;

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. (invullen datum onderaan raadsvoorstel),
punt nummer: (*vult griffie in*);

Beslút:

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Tytsjerksteradiel van (*vult griffie in*)

de griffier

de voorzitter

dhr. O.E. de Vries

dhr. drs. L.J. Gebben